K 513/451

Szalonta Dec. 2^n 1861.

Másolat

Tisztelt Barátom, Jani!

Erisey Sándor sógorod felhivott engem a Kenéz Péter által ~~a~~ mult 1860-ik évben lediktált, előttem elénekelt, s ezután általam le is hangjegyzett „Rákóczi nótájának" átadására, hogy azt felhivásod folytán Neked elküldhesse. Örömmel teszem ezt; sőt hogy az elküldésbe nekem is legyen egy kis részem, egy kis commentárt nyujtok e dalnak kezemhez lett jutásáról.

A Pesten közelebb öngyilkosság által elhunyt Nagy Lajos a mult 1860-ik évben nálam irnok lévén, figyelmeztetett a Vasárnapi ujság 1860-ik évi 9-ik számában a „Rákóczy induló" eredetéről Ruchietl Miklós által irott czikkre: mire azt mondám neki, hogy a Ruchietl által a szerkesztőségnek megküldött — de nem közölhetett — induló versszakai aligha azok nem leendenek, melyeket Kenéz Péter városgazda korában még 1848 előtt Neked tollad alá elmondott. Nagy Lajos, a megboldogult, mint minden nemzeti ügyért kegyelettel érező, nem nyugodott addig, míg Kenéz Péter uramat hozzám el nem hozta. Leültünk tehát hároman csász. kir. közjegyzői irodámban, és Kenéz Péter uram elkezdé a Rákóczy nótáját nekem tollam alá mondani, s azután hangjegyzés végett hegedüm húrja alá énekelni. — Nagy Lajos humoros természeténél fogva jó izüen mosolygott a dallam szépségén, s később afelett, hogy minő dologgal foglalkozunk a közjegyzői irodában. — Igy készen lévén a leirás és hangjegyzéssel; azon curiositásból, ha valjon a Ruchietl által felküldött Rákóczy induló azonos-é a Kenéz Péter uram által lediktálttal, — azokat a Vasárnapi ujság szerkesztőjéhez a túllapon látható czikk kiséretében a postára feltettem: de ez valószinüleg a szerkesztőhöz fel nem érkezett, mert sem nem közölte, sem „szerkesztői mondanivalója" közt arról említést sem tett. — Most tehát ujra közlöm veled ugy a verseket, mint a dallamát, mint pedig túllapon e versekről nézetemet. — Fogadd tőlem szivesen, s használtasd fel a dallamot ~~hogy~~ valamelyik zenészünk által a nemzeti dal történelme megirásánál anyagul.

Baráti kézszoritásom mellett add át üdvözletem családod minden tagjának. — Vagyok

tisztelő barátod
Rozsnyay György

Másolat.

N. palonta mart. 8-1860 (: Még egy vélemény a Rakóczy induló eredetéről:)

A Vasárnapi ujság folyó évi (:1860:) 9ik számában Ruchietl Miklós a Rakóczy indulót egy, történelmi alapon szerkesztett, érzékeny, szerkesztői észrevétel szerint nem közölhető költeményből vonva következést nem czigány zenész, hanem népköltőtől mondja szerkesztettnek.

M.T. AKADEMIA KÖNYVTÁRA

Ambár nem ismerem a R. M. által ezelőtt 30 évvel régi irásból lemásolt érzékeny, s állitása bebizonyitására okmányul felhasznált költeményt: de ha az ugyanaz, vagy legalább azonos azzal, melyet hangjegyezve is idemellékelve a t. szerkesztőségnek megküldök, akkor R. Miklós állitása bebizonyitására kétségtelen kutfőt használt.

Az itten levő, szövege és dallamára nézve érzékeny, szinte történelmi alapon szerkesztett, épen úgy nem közölhető költeményt Nagy palontai lakos és volt egyházi gondnok id. Kenéz Péter uram előadása után irtam, ~~le~~, és hangjegyeztem le.

E szöveget és dallamot a nyelve, öltönye és ősi szokásaihoz oly híven ragaszkodó köznép hagyományképp adta át gyermekeinek s tartottan fen 150 éven keresztül. Ezt, mint egyszerü népköltötte thémát a czigány zenész, mert e dallam értelme szivéhez nőve nem vala, már rég elfelejtette, s emlékezetében legfeljebb az ezen egyszerü thémából időfolyama alatt különböző képzettségü zenészek által szerkesztett különböző változatokat, (:variatio:) mint „Rákóczy kesergője" „Rakóczy indulója" ujabb időben „Rakóczy francia négyese, tartotta meg: sőt már e három közül is az előbb nevezett „Kesergőt" csaknem feledékenységbe hagyta menni: pedig a hajdani jelesebb czigányzenészeknek ez vala legkedvesebb productionalis darabja, s épen ezért tehetségük fitogtatására, kitoldozgatva ujabb s ujabb czikornyás czifrasággal, (:ornamentatio:) annyira fel nem ismerhetővé tették, az eredeti szép, de egyszerü thémát, mint ezt jelenben a „biró uram" féle kipitykézett dalnál tapasztalhatjuk.—

Ha az általam néphagyomány után hangjegyzett dallam-
nak egyszerü szépségét, a föveghez alkalmazott fájdal-
mas síró hangzatát és ös typussát figyelembe veszem:
határozottan merem mondani, hogy ez a legelsö „Rá-
kóczy nóta” s themája a késöbb különbféle név
és változatok alatt keletkezett e czímü dal, és
nótáknak, s hogy ennek, mint a legtöbb népdal-
nak szerzöjét felfedezni sohasem sikerülend. —
Az itten beküldött dallamnak valamelyik szak-
értö zenészünk, ki zenetörténetünk történelmén vala-
ha elmélkedett, vagy legalább régibb dallamok
összegyüjtésével foglalkozik, hasznát vehetendi:
Szíveskedjék szerkesztö úr ezzel rendelkezni. s.a.t.
Rozvány György. —

RÁKÓCZY-DALHOZ.

Rozvány